

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՄ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
«26 » 08 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱՀԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0155 - 21

Ձեռնարկողը՝

«Լարզո-Վին» ՍՊԸ
Կովայքի մարզ, ք. Հրազդան Վանափուր 76^ա

Գործունեությունը՝

Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» գրեղամասի թիվ 3/63 հորագրանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն
Կովայքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Խ. Մարտիրոսյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆԵՐՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՃՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0155-21

<26> 08 2021 p.

Կոտայքի մարզի Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասի թիվ 3/63 հորատանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետպություն

Ձեռնարկող՝

«Հարգո-Վին» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ /Ա կատեգորիա/

Գտնվելու վայրը՝

Կոտայքի մարզ, Հանքավան բնակավայր

Ներածական մաս. Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասը գտնվում է Կոտայքի մարզի Մեղրաձոր համայնքի Հանքավան բնակավայրի Վարչական տարածքում, Հանքավան գյուղի արևելյան ծայրամասում, Մարմարիկ գետի վերին հոսանքի հովտում:

Հողամասի տարածքի նպատակային նշանակությունը՝ արդյունաբերության, ընդերթօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության է, իսկ գործառնականը՝ արդյունաբերական օբյեկտների է:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» <<օրենքի 14-րդ հոդվածի, 4-րդ մասի, 2)-րդ կետի գ. Ենթակետի՝ դասակարգվում է «Ա» կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Ներկայում «Հարզո-Վին» ՍՊԸ հանքային ջրի արդյունահանումը իրականացվում է Կոտայքի մարզի Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասի թիվ 3/63 հորատանցքից՝ համաձայն 25.02.2013թ. «Հներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության տրամադրած արդյունահանման թույլտվության՝ ՇԱԹՎ-29/456 և ընդերջօգտագործման պայմանագրի՝ N ՊՎ-456:

Թիվ 3/63 հորատանցքի կողրդինատներն են՝

Հորատանցք ի համարը	I. CK-42 կոռդինատների համակարգով	II. ARM WGS-84 կոռդինատների համակարգով	Հորատանցքի բացարձակ բարձրությանը, մ.
-----------------------	-------------------------------------	--	--

3/63	X = 4500264	Y = 8456814	X = 4500257	Y = 8456712	1957.9
------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------

Ընկերության տրամադրված ջրաքանակը կազմում է՝ 10000.0մ³/տարի հանքային ջուր՝ ռեկրացիոն (հանգստի նպատակով լողավազաններում օգտագործելով) նպատակով:

Ընկերությունը ցանկանում է նաև հրատանցքից իրականացնել ազատ ածխաթթու գազի կորզում և ամբողջ ծավալով օգտագործել հրատանցքից առայսօր աննպատճակ հոսող ջուրը:

Ածխաթթու գազի կորզման արտադրամաց բաղկացած է ածխաթթու գազի կորզման, լիցքավորման և պատրաստի արտադրանքի պահեստավորման տարածքներից, որի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 139.79մ²:

Ածխաթթու գազի կորզման արտադրական տեխնոլոգիական ցիկլ հետևյալն է՝ գազանջատիչ սարքավորման միջոցով հորատանցքերում պարունակվող գազը անջատվում է ջոից գազանջատիչ տարրողությունում, որտեղ ի սկզբանե հավաքվում է հորատանցքից դրւս եկած ջուրը: Ազատված գազն առանձին 100մմ տրամագծի խողովակաշարով կտեղափոխվի գազալցման արտադրամաս, կանցնի մեխանիկական ֆիլտրով, հետո ածխաթթու գազի ճնշման կոմպրեսորով, խոնավության հսկիչ ֆիլտրով, սառնարանով, կվուտակվի 30.0m^3 տարրողությամբ պահեստավորման ցիստեռում, որտեղից 16մմ տրամագծի չժանգոտվող (խմելու որակի) խողովակով՝ կատարվի 40.0 լիտրանոց բալոնների լիցքավորում, որի յուրաքանչյուրի տարրողությունը կազմում է 20.0 կգ:

Հիցքավորված բայոնների յուրաքանչյուր խմբաքանակ լաբորատորիայի աշխատակցի կողմից կենթարկվի ածխաթռու գազի որակի մուտքային հսկողության՝ համաձայն համապատասխան հրահանգների:

Ընկերությունն ազատ ածխաթթու գազն իրացնելու է ինչպես Հայաստանի Հնրապետությունում, այնպես էլ Նրա սահմաններից դուրս:

Նախատեսվող գործունեությունը չի ուղեկցվում արտանետումներով ու ընդերջօգտագործման թափոններով։ Դրա մասին է վկայում ստորերկրյա ջրերի (քաղցրահամ և հանքային) հանքավայրերի շահագործման երկարամյա փորձը, որը գալիք է հավաստելու, որ դրանց պաշարների արդյունաբերական յուրացումն բացասական ազդեցություն չի թողնում շրջակա միջավայրի վրա։

Ընկերության կողմից պահանջվող հանքային ջրի ջրաքանակը կազմում է 295916. 0 մ³/տարի կամ 9.38 լ/վրկ, որից կորզվող ազատ ածխաթթու գազի ծավալը կազմում է 2103962.8 մ³/տարի, ինչպես նաև այդ ջրաքանակից 30549.0 մ³/տարի հանքային ջուր ռեկրացիոն (հանգստի նպատակով լողավազաններում օգտագործելու) նպատակով օգտագործելու համար:

Ընկերությունը նախատեսում է Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասի թիվ 3/63 հորատանցքից հանքային ջրի արդյունահանման թուլյտվության գործողության ժամկետը երկարաձգել 20 տարի ժամկետով:

Ընկերությունը հանքային ջուրը ռեկրացիոն նպատակով կշարունակի իրականացնել հանքավայրի տարածքում գտնվող, ընկերության սեփականությունը հանդիսացող հողատարածքում կառուցված 6 լորավազաններում, իսկ ազատ ածխաթթու գազի կորզման գործընթացը՝ ազատ ածխաթթու գազի կորզման արտադրամասում:

Հանրային օրի պաշարներ՝

Ա կարգով՝ 16.0 լ/վրկ կամ 1382.0 մ³/օր,

Յ կարգով՝ 26.1 լ/վրկ կամ 225.0մ³/օր:

Ազատ ածխաթթու զարդի պաշարները՝

Ա կարգով՝ 14.9 գ/լ կամ 8.61մ³/մ³,

Բ կարգով՝ 20.4 գ/լ կամ 11.58մ³/մ³:

Հանքավայրի շահագործողական պաշարները կարող են օգտագործվել շահագործման, բուժման և ազատ ածխաթթու գազի կորզման նպատակով:

Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան տեղամասը իրենից ներկայացնում է ճեղքաբաքային ածխաթթվային հանքային ջրերի ջրաճնշումնային համակարգ, կապված կավճի հասակի խիստ փոփոխված ճեղքավորված կրաքարերի հետ, ինչպես նաև պալեողոյի հասակի հրաբխային ապարների և մետամորֆացված տարատեսակ թերթաքարերի հետ:

Հանքային ջրի հիմնական ջրատար միջակայքերը տեղադրված են՝ 21.3-26.0մ (հոր. 4/52), 37.2-57.0մ (հոր. 14/53), 61.2-76.0մ և 83.0-85.0մ (հոր. 17/53), 37.0-39.5մ և 67.5-68.0մ (հոր. 1/63) և 363.0-409.7մ (հոր. 3/63):

Հանքային ջրերի ջերմաստիճանը տատանվում է՝ 26.0-40.0°C, իսկ հանքայնացումը՝ 4.3-7.4գ/լ սահմաններում:

Հանքավայրում գոյություն ունի միասնական հիդրավլիկ համակարգ՝ հանքային ջրեր կտրած բոլոր հորատանցքերը փոխկապակցված են:

Հանքավայրի հորատանցքերը շատրվանում են հիմնականում գազիֆիլ հաշվին բացասական դինամիկ մակարդակի պայմաններում:

Հանքավայրի ջրերի քիմիական կազմի ձևավորումը տեղի է ունենալ խորքից վերընթաց եկող թերմալ հանքային ջրերի և առաջին հիդրոերկրաբանական գոտու սառը քաղցրահամ ջրերի խառնման հաշվին:

Հանքավանի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասի հանքային ջուրը համարվում է ածխաթթվային (CO₂-99.0%), թույլ թերմալ և թերմալ (26.0-40.0°C), սիլիկատային (H₂SiO₃-100.0մգ/լ), բորային (HBO₂>50.0մգ/լ), միջին հանքայնացմամբ (4.3-7.4գ/լ), թթվային (pH-6.6-6.9): Ջուրը ըստ քիմիական կազմի՝ հիդրոկարբոնատ-քլորիդային, նատրիում-կալցիում-մագնեզիումային և քլորիդ հիդրոկարբոնատային, նատրիում կալցիումային է (հոր. 3/63): Լուծված CO₂ գազի պարունակությունը կազմում է 1.1-1.3գ/լ, իսկ ազատ CO₂ գազինը՝ 2.7-12.2գ/լ:

Թիվ 3/63 հորատանցքով կտրվել է հանքային ջրի 1 ջրատար հորիզոն տեղադրված 363.0-409.7մ խորության վրա: Հանքային ջրի ստատիկ մակարդակը 9.15մ երկրի մակերևույթից ներքև է, ջերմաստիճանը կազմում է 40.0°C, ծախսը՝ 10.0լ/վրկ, հանքայնացումը՝ 7.4գ/լ, լուծված ածխաթթու գազի պարունակությունը՝ 1.1գ/լ, իսկ ազատ գազինը՝ 12.2գ/լ: Ըստ քիմիական կազմի՝ հանքային ջուրը քլորիդ-հիդրոկարբոնատ, նատրիումային է:

Հանքավայրի հորատանցքի և կառուցապատված շինություններ ընդհանուր մակերեսը կազմում է 696,27մ², որի համար հաշվարկվում է տնտեսական վնաս:

Հանքային ջրի, հողային ծածկույթի, մթնոլորտային օդի և կենսաբազմազանության դիտարկումների /մոնիթորինգի/ իրականացման նպատակով նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 1.500.000 հազ.դրամ, իսկ բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 70.000 հազ.դրամ:

Հանքավայրի տարածքում բնության, պատմության և մշակույթի հուշարձաններ հաշվառված չեն: Աշխատանքների կատարման ընթացքում ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, հաշվի առնելով աշխատանքների բնույթը, կիխի աննշան և չի հանգեցնի էկոհամակարգերի վրա բացասական ճնշումների դրսևորմանը:

Շրջակա միջավայրի վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված միջոցառումների ծրագիր.

Զրիավաք հորատանցքի արդյունավետ շահագործման հիմնական պահանջները հետևյալն են՝ հանքային զրի հանքավայրի արդյունավետ և երկարաժամկետ շահագործումը հնարավոր է իրականացնել միայն հորատանցքի լավ տեխնիկական վիճակի, նրանց գիսամասային սարքավորումների, չափիչ սարքերի, ինչպես նաև սանհտարական պահպանության առաջին խիստ ուժիմի գոտիի առկայության և պատշաճ վիճակում պահելու պայմաններում,

-ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի արդյունաբերական շահագործումը պետք է իրականացնել հատուկ ջրհավաք (կապտաժային) հորատանցքից կահավորված չժանգոտվող (խմելու որակի) խողովակաշարով։ Շահագործման ժամանակ չի թույլատրվում շահագործվող ջրհավաք հորատանցքից ՊՊՀ-ի կողմից հաստատված պաշարների չափից ավելի արդյունահանումը,

- ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի հորատանցքի շահագործումը պետք է իրականացվի հիդրոերկրաբանական պայմաններին, հանքային ջրերի հաստատված պաշարների քանակին, նրանց քիմիական կազմին, ջերմաստիճանին և ուժիմին խիստ հումքառատասկան.

- իրականացնել սիստեմատիկ հիդրոերկրաբանական ռեժիմային ստացիոնար մշտադիտարկումներ (մոնիթորինգ) ջրհավաք հորատանցքի շահագործման ռեժիմի և տեխնիկական վիճակի նկատմամբ: Ջրհավաք հորատանցքի շահագործումը և հանքային ջրի ռեժիմի հսկողությունն իր մեջ ներառում է հանքային ջրերի քանակի և որակի նկարագիրը, նրա երկարատև շահագործման պայմաններում, ինչպես նաև հորատանցքի պահպանումը՝ սպառումից, աղտոտումից և աղակալումից,

- հանքային ջրերի շահագործման ժամանակ անհրաժեշտ է ապահովել ջրերի կոնդիցիոն քիմիական կազմի պահպանումը,

- հակավթարային միջոցառումներ,

-անբարենպաստ կլիմայական պայմանների ժամանակ արտանետումների կարգավորման միջոցառումներ,

- Նախատեսվում է հարակից տարածքները չխախտել և չաղտութել կենցաղայի աղբով և այլ տեսակի թափոններով.

Պատճառաբանական մաս. Կոտայքի մարզի Մեղրաձորի համայնքապետարանում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժնումները, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, կադաստրի կոմիտեն, ինչպես նաև Կոտայքի մարզպետարանը: Ծրագրի իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները հիմնականում պայմանավորված կլինեն աշխատանքների իրականացմամբ, որոնք կրեն ժամանակավոր բնույթ և ազդեցությունները կլինեն թուլատորելի նորմայի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

- Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է առաջնորդվել «Կառավարության 22 փետրվարի 2018 թվականի 191-Ն որոշման պահանջներով, շրջակա միջավայրի բաղադրիչների /մթնոլորտայի օդ, հողային ծածկույթ,

կենսաբազմազանություն/ մշտադիտարկումների արդյունքների տարեկան հաշվետվությունը նշված որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և ձևաչափով ներկայացնել լիազոր մարմին:

- Հանքավայրի շահագործման ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել և պահպանել բնապահպանական կառավարման պլանում և մշտադիտարկման ծրագրում նախատեսված միջոցառումների իրականացմանը:

- «Հառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն, աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազորված մարմնին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ հոգածականացնելու համար:

- Առաջին սանհիտարական պահպանության գոտու տարածքում արգելվում են բոլոր տեսակի շինարարական աշխատանքներ, որոնք չունեն անմիջական կապ հորատանցքի շահագործման, վեռակառուցման/վերանորոգման և սպասարկման հետ, ինչպես նաև արգելվում է յուրաքանչյուր գործունեություն այլ անձի կողմից: Այն կարող է իրականացվել միայն ոնդեռօքտագործողի/օրոգտագործողի համաձայնությամբ:

ԵՅՐԱՓԱԿԻՑ ՄԱՍ

«Հարգո-Վին» ՍՊԸ կողմից ներկայացված Կոտայքի մարզի Հանքավանի ածխաթթվային թերմալ հանքային ջրի հանքավայրի «Հանքավան» տեղամասի թիվ 3/63 հորատանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ՝

Հ. Մեսրոպյան